

SYSTEM OCENIANIA Z RELIGII DLA KLASY VII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

zgodny z programem nauczania „Kim jestem jako człowiek, kim chcę być jako chrześcijanin” nr AZ-3-01/13

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

W procesie oceniania **obowiązuje stosowanie zasady kumulowania wymagań** (ocenę wyższą otrzymać może uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym). Oceniamy wiedzę i umiejętności ucznia oraz przejawy ich zastosowania w życiu codziennym, przede wszystkim w szkole. Gdy uczeń ubiega się o ocenę celującą, bierzemy pod uwagę również jego zaangażowanie religijno-społeczne poza szkołą.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, (i)
- b) odmawia wszelkiej współpracy, (i)
- c) ma lekceważący stosunek do przedmiotu i wiary.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne:

- a) w zakresie wiadomości i umiejętności opanował treści najłatwiejsze, najczęściej stosowane, stanowiące podstawę do dalszej edukacji,
- b) wykazuje choćby minimalne zainteresowanie przedmiotem i gotowość współpracy z nauczycielem i w grupie.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania podstawowe:

- a) opanował treści najbardziej przystępne, najprostsze, najbardziej uniwersalne, niezbędne na danym etapie kształcenia i na wyższych etapach,
- b) uczestniczy w rozwiązywaniu problemów oraz umiejętnie słucha innych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania rozszerzające:

- a) opanował treści umiarkowanie przystępne oraz bardziej złożone,
- b) ukierunkowany jest na poszukiwanie prawdy i dobra oraz szanuje poglądy innych,
- c) aktywnie realizuje zadania wykonywane w grupie.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania dopełniające:

- a) opanował treści obejmujące elementy trudne do opanowania, złożone i nietypowe,
- b) wykazuje własną inicjatywę w rozwiązywaniu problemów swojej społeczności
- c) wszechstronnie dba o rozwój swojej osobowości i podejmuje zadania apostolskie.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiadał wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania przedmiotu w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- b) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania danej klasy, proponuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje także zadania wykraczające poza program nauczania tej klasy,
- c) osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach kwalifikując się do finałów na szczeblu powiatowym, regionalnym, wojewódzkim albo krajowym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia.

PRZEDMIOT OCENY	OCENA					
	celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca	niedostateczna
1. Cytaty z Pisma Świętego. Modlitwy, pieśni	<ul style="list-style-type: none"> dokładna znajomość cytatu wraz ze znajomością źródła (np. Ewangelia św. Mateusza) 	<ul style="list-style-type: none"> dokładna znajomość cytatów z lekcji 	<ul style="list-style-type: none"> przytoczenie sensu cytatu własnymi słowami 	<ul style="list-style-type: none"> niezbyt dokładna znajomość sensu cytatu 	<ul style="list-style-type: none"> skojarzenia z treścią cytatu 	<ul style="list-style-type: none"> brak jakiegokolwiek znajomości cytatów
2. Zeszyt przedmiotowy	<ul style="list-style-type: none"> wszystkie tematy zapisy prace domowe staranne pismo własne materiały ilustracje itp. 	<ul style="list-style-type: none"> starannie prowadzony wszystkie tematy i notatki prace domowe 	<ul style="list-style-type: none"> zeszyt staranny luki w zapisach (sporadyczne do 5 tematów) 	<ul style="list-style-type: none"> zeszyt czytelny braki notatek, prac domowych (do 40% tematów) 	<ul style="list-style-type: none"> pismo niestaranne liczne luki w zapisach (do 70% tematów) 	<ul style="list-style-type: none"> brak zeszytu
3. Prace domowe	<ul style="list-style-type: none"> staranne wykonanie treści wskazujące na poszukiwania w różnych materiałach dużo własnej inwencji twórcze 	<ul style="list-style-type: none"> merytorycznie zgodne z omawianym na lekcji materiałem staranne czytelne rzeczowe 	<ul style="list-style-type: none"> wskazują na zrozumienie tematu niezbyt twórcze 	<ul style="list-style-type: none"> powiązane z tematem niestaranne 	<ul style="list-style-type: none"> widać próby wykonania pracy na temat 	<ul style="list-style-type: none"> praca nie na temat brak rzeczowości w pracy brak pracy
4. Testy i sprawdziany	<ul style="list-style-type: none"> wszystkie polecenia wykonane poprawnie rozwiązane też zadanie dodatkowe 	<ul style="list-style-type: none"> 75% spełnionych wymagań podstawowych (łatwe, praktyczne, przydatne życiowo, niezbędne) 75% spełnionych wymagań rozszerzających (bardzo trudne i trudne, teoretyczne, naukowe) 	<ul style="list-style-type: none"> 75% zadań podstawowych 50% wymagań rozszerzających 	<ul style="list-style-type: none"> 75% wiedzy z zakresu wymagań podstawowych (bardzo łatwe i łatwe, niezbędne w dalszej edukacji) 	<ul style="list-style-type: none"> 50% wiedzy z zakresu wymagań podstawowych 	<ul style="list-style-type: none"> poniżej 30% odpowiedzi dotyczących wiedzy podstawowej
5. Odpowiedzi ustne	<ul style="list-style-type: none"> wiadomości zawarte w podręczniku i zeszycie uzupełnione wiedzą spoza programu wypowiedź pełnymi zdaniami, bogaty język używanie pojęć 	<ul style="list-style-type: none"> wiadomości z podręcznika i zeszytu prezentowane w sposób wskazujący na ich rozumienie, informacje przekazywane zrozumiałym językiem odpowiedź pełna nie wymagająca pytań dodatkowych 	<ul style="list-style-type: none"> wyuczone na pamięć wiadomości uczeń ma trudności w sformułowaniu myśli własnymi słowami potrzebna pomoc nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> wybiórcza znajomość poznanych treści i pojęć odpowiedź niestaranna częste pytania naprowadzające 	<ul style="list-style-type: none"> słabe wiązanie faktów i wiadomości chaos myślowy i słowny odpowiedź bełkotliwa, niewyraźna, pojedyncze wyrazy dużo pytań pomocniczych 	<ul style="list-style-type: none"> brak odpowiedzi lub odpowiedzi świadczące o braku wiadomości rzeczowych
	uczeń wyróżnia się	uczeń zawsze przygotowany	stara się być	mało aktywny na	niechętny udział w	lekceważący

6. Aktywność	aktywnością na lekcji •korzysta z materiałów zgromadzonych samodzielnie	do lekcji •często zgłasza się do odpowiedzi •wypowiada się poprawnie	przygotowany do lekcji chętnie w niej uczestniczy	lekcjach	lekcji	stosunek do przedmiotu i wiary
7. Inscenizacje, gazetka szkolna, praca na rzecz Kościoła i inne	•wiele razy pomaga w różnych pracach •pilnie i terminowo wykonuje powierzone zadania, dużo własnej inicjatywy •aktywnie uczestniczy w życiu małych grup formacyjnych (ministranci, oaza itp.) •reprezentuje szkołę (parafię) w konkursie przedmiotowym (olimpiadzie)	•starannie wykonuje powierzone przez katechetę zadania •przejawia postawę apostołską	•niezbyt chętnie wykonuje zadania poza lekcjami, ale nie unika ich zupełnie •uczestniczy w rekolekcjach szkolnych			

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA

SEMESTR I

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Otwarcie na Bożą miłość	<ul style="list-style-type: none"> wymienia, co jest dla niego ważne podaje prawdę, że Bóg kocha miłością bezwarunkową wskazuje teksty biblijne mówiące o powszechności grzechu wskazuje na Jezusa jako Zbawiciela, który wyzwala z niewoli grzechu wymienia najważniejsze wartości w życiu człowieka podaje prawdę, że stan duszy 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady działania kochającego Boga w swoim życiu interpretuje biblijną perykopę o zwiastowaniu omawia prawdę, że grzech jest przeszkodą w poznaniu i akceptacji prawdy o sobie i o Bożej miłości określa, jaki ideał siebie chciałby osiągnąć, który będzie podobał się Panu Bogu podaje, w jaki sposób zaprasza Jezusa do swego życia podaje przykłady gubienia i 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega miłość bezwarunkowa uzasadnia, że poszukiwanie Boga oznacza otwarcie się na Jego Miłość (jak Maryja) interpretuje biblijną perykopę uzdrowieniu paralityka (Mt 9,1-8) określa, w jaki sposób oddaje Jezusowi swoje grzechy interpretuje biblijną perykopę o Zacheuszu (Łk 19,1-10) uzasadnia, że warto poszukiwać Jezusa pomimo swojej grzeszności 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje własną modlitwę dziękczynną za miłość okazywaną przez Boga podaje, w jaki sposób otwiera się na bezwarunkową miłość Boga i ją przyjmuje uzasadnia, że o własnych siłach człowiek nie jest w stanie wyzwolić się z grzechu i potrzebuje Bożej pomocy charakteryzuje konsekwencje zaproszenia Jezusa do swego serca (życia) 	<ul style="list-style-type: none"> daje świadectwo, w jaki sposób troszczy się o „sprawę Bożą” w swoim życiu

	<p>człowieka wpływa na jego relacje z otoczeniem</p> <ul style="list-style-type: none"> • prezentuje treść perykopy o dwunastoletnim Jezusie w świątyni • definiuje modlitwę jako spotkanie i dialog z Bogiem 	<p>odnajdywania Boga w życiu chrześcijanina</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada, w jaki sposób szuka Jezusa, identyfikując się z Maryją lub Józefem 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia formy i rodzaje modlitw i podaje przykłady • charakteryzuje życie człowieka jako ciągle poszukiwanie Boga 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje, w jaki sposób dba o dobre relacje z rodziną i w grupie koleżeńskej • uzasadnia, dlaczego Boga (Jezusa) trzeba nieustannie szukać 	
II. Przyjaźń	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: czyste serce, pożytkowość • podaje przyczyny konfliktu króla Saula z Dawidem • wylicza cechy prawdziwej przyjaźni • wymienia cechy charakteryzujące przyjacielskie relacje • podaje przykłady dobrych relacji dorastających dzieci z rodzicami • określa, co to jest wolontariat • wymienia rodzaje pracy wolontariatu • definiuje, czym są uzależnienia • wylicza różne formy uzależnień (papierosy, alkohol, narkotyki, zakupy) • określa szkodliwość narkotyków • wymienia pozytywne i negatywne strony kontaktu przez Internet • wskazuje, jak chronić swoją godność i prywatność w sieci • określa, jakiej postawy wobec życia oczekuje od nas Bóg • podaje prawdę, że problemy są nieodłączną częścią życia człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje (wymienia) różnice psychiczne między mężczyzną i kobietą • podaje przykłady sytuacji, kiedy przyjaźń jest poddana próbie • określa, w jaki sposób chce budować relacje przyjaźni • podaje przykłady działań (zachowań) budujących wzajemne zaufanie • wyraża szacunek wobec rodziców (opiekunów) • wskazuje sposoby włączenia się w wolontariat w swojej miejscowości lub okolicy • podaje, w jaki sposób szuka grupy, z którą chce pomagać innym • wyraża dezaprobatę wobec wszelkiego rodzaju uzależnień • podaje, w jaki sposób i kto może pomóc ludziom uzależnionym • podaje zasady właściwego korzystania z Internetu • wskazuje pozytywne sposoby rozwiązywania problemów, które spotyka w życiu • wskazuje, gdzie mogą szukać pomocy osoby mające myśli samobójcze 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia prawdę, że człowiek przeżywa swoje życie i wyraża się jako mężczyzna lub kobieta • charakteryzuje życie zniewolone pożytkowością i postawę czystego serca • opowiada historię relacji Dawida z królem Saulem • charakteryzuje przyjaźń Dawida i Jonatana • uzasadnia konieczność okazywania czci rodzicom • uzasadnia, dlaczego warto słuchać rodziców • charakteryzuje owoce zaangażowania się w wolontariat • wyjaśnia, na czym polegają poszczególne uzależnienia • charakteryzuje skutki uzależnienia • podaje, w jaki sposób może wspierać kolegów, którzy mieli kontakt z narkotykami • charakteryzuje różnice między światem wirtualnym a realnym • określa postawę zdrowego dystansu wobec świata wirtualnego • charakteryzuje życie ludzkie jako największy dar otrzymany od Boga • wyjaśnia, że samobójstwo nie jest rozwiązaniem problemu 	<ul style="list-style-type: none"> • właściwie ocenia różne opinie i zachowania dotyczące ludzkiej seksualności prezentowane w reklamach • określa działania, jakie podejmuje w zakresie wychowania siebie do czystości • wyjaśnia, na czym polegają dobre relacje rówieśnicze • określa, jakie działania ukierunkowane na dobro planuje podjąć z wspólnie rówieśnikami • formułuje prawa i obowiązki rodziców wobec dzieci oraz dzieci wobec rodziców • wyjaśnia słowa Jezusa „Więcej szczęścia jest w dawaniu, aniżeli w braniu” • referuje, w jaki sposób uwrażliwia innych na problem narkomanii • argumentuje wartość bezpośrednich relacji osobowych • uzasadnia, dlaczego mamy się troszczyć o własne życie • określa, w jaki sposób szanuje swoje życie i troszczy się o swój rozwój 	<ul style="list-style-type: none"> • nawiązuje przyjacielskie relacje z innymi ludźmi: wolontariuszami i potrzebującymi pomocy i referuje swe działania wobec klasy

III. Bóg Ojciec	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie wiary • wymienia główne prawdy wiary • definiuje pojęcie „Biblia” • wymienia inne nazwy Biblii • omawia budowę Pisma Świętego (księgi, rozdziały, wersety, wyjaśnienia pod tekstem) • potrafi odszukać wskazany fragment biblijny • podaje, w jakich językach napisano Biblię • podaje definicję modlitwy • wymienia rodzaje modlitw • wymienia najważniejsze fakty z historii zbawienia • określa miejsce Abrahama w historii zbawienia • podaje, że wiara jest darem Boga i wymienia jej cechy • podaje, że Izaak był synem Abrahama • omawia tekst biblijny o ofierze Abrahama (Rdz 22,1-19) • omawia okoliczności zmiany imienia Jakuba na Izrael • omawia sytuację Izraelitów w Egipcie i rolę Mojżesza w ich wyjściu z niewoli • wymienia dokonania Jozuego • wskazuje proroka Daniela jako wzór wytrwałości w wierze • wskazuje proroka Eliasza jako obrońcę wiary narodu wybranego w prawdziwego Boga (1 Krl 18,20-40) 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia prawdę, że u podstaw wiary jest przyjęcie Bożej miłości i odpowiedź na nią • omawia własne sposoby umacniania swej wiary • wymienia autorów Biblii i etapy jej powstawania • określa, co to jest kanon Pisma Świętego • określa, czym jest Tradycja Kościoła • wymienia niektóre gatunki literackie, jakimi posługuje się Biblia • wymienia najbardziej znane tłumaczenia Biblii • podaje przykłady modlących się postaci biblijnych • potrafi wykorzystać Pismo Święte w modlitwie osobistej • określa kolejność najważniejszych wydarzeń z historii zbawienia, zaznaczając je na osi czasu • omawia, że Bóg jest wierny swoim obietnicom i chce stale przebywać w naszym życiu • wymienia owoce heroicznej wiary Abrahama • podaje przykłady działań Boga, które pomagają człowiekowi przemienić się na lepsze • określa sytuacje współczesnych zniewoleń człowieka • podaje cechy dobrego przewodnika (mentora) • podaje przykłady współczesnych postaci godnych naśladowania 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia potrzebę coraz lepszego poznawania treści wiary • rozróżnia wiarę naturalną i religijną (nadprzyrodzoną) • wyjaśnia, na czym polega natchnienie Biblii • wyjaśnia, że czytając Biblię, spotyka się z Bogiem • przyporządkowuje gatunki literackie do wybranych fragmentów Pisma Świętego • potrafi rozpoznać przekład Biblii zatwierdzony przez Kościół katolicki • wskazuje w Piśmie Świętym miejsca, gdzie występują poszczególne typy modlitw • charakteryzuje relacje Bóg-człowiek (na przykładzie postaci ze Starego Testamentu oraz współczesnych ludzi) • charakteryzuje postać Abrahama i wyjaśnia, dlaczego nazywamy go „ojcem wierzących” • omawia, w jaki sposób pogłębia swoją wiarę • wyjaśnia sens próby wiary Abrahama • charakteryzuje postawę Abrahama wobec Boga w sytuacji próby • wskazuje problemy, które powierza Bogu w ufnej modlitwie • wyjaśnia biblijne znaczenie zmiany imienia • uzasadnia konieczność samodyscypliny i pracy nad sobą • charakteryzuje postawę Mojżesza względem Boga i ludu izraelskiego • uzasadnia potrzebę nadziei i 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, że wiara jest wejściem w osobistą relację z Bogiem • charakteryzuje związek między Pismem Świętym a Tradycją • podejmuje samodzielną lekturę Pisma Świętego i dzieli się swym doświadczeniem wobec klasy • uzasadnia konieczność określenia gatunków literackich dla właściwej interpretacji tekstów biblijnych • wyjaśnia, dlaczego tłumaczy się Biblię na języki narodowe • prezentuje, jak modli się tekstami z Pisma Świętego • samodzielnie układa modlitwy i z zaangażowaniem modli się nimi • wyjaśnia, że wiara polega na wyjściu poza granicę tego, co jest dla człowieka logiczne i zrozumiałe • uzasadnia typiczne podobieństwo Izaaka do Jezusa • uzasadnia potrzebę Bożej pomocy i błogosławieństwa w chwilach zmagania ze sobą • potrafi odnieść doświadczenie wiary Mojżesza do swoich życiowych planów i oczekiwań • wskazuje, w jaki sposób 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje, jakie wskazówki i dla własnego życia odkrywa w Piśmie Świętym
------------------------	--	--	--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, co pogłębia wiarę w Boga, a co ją niszczy • wymienia zadania Jeremiasza dane mu przez Boga • wymienia cechy dojrzałej wiary 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia owoce i trudności trwania w wierze na przykładzie proroka Daniela i św. Piotra • podaje przykłady błędnych wyobrażeń o Bogu • określa praktyki przeciwne wierze w Boga (zabobon, bałwochwalstwo, wróżbiarstwo, magia) • wskazuje, co jest źródłem bałwochwalstwa i czarów • charakteryzuje konsekwencję Jeremiasza w głoszeniu Bożego słowa mimo porażek ze strony narodu • podaje, w jaki sposób dba o rozwój swojej wiary 	<p>zaufania Bogu w przewyciężaniu duchowych zniewoleń (złe przyzwyczajenia, nałogi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje misję Jozuego • uzasadnia potrzebę posiadania doradcy w podejmowaniu dobrych decyzji • opowiada, co pomogło prorokowi Danielowi trwać nieugięcie przy Bogu, • charakteryzuje podobieństwa (różnice) w postawie wiary proroka Daniela, św. Piotra i własnej • charakteryzuje religijność narodu wybranego w czasach Eliasza • uzasadnia, że Bóg jest prawdziwym Bogiem, który działa i wyzwała człowieka • omawia wątpliwości Jeremiasza wobec powołania go przez Boga (Jer 1,6-7) • opowiada dialog Jeremiasza z Bogiem (Jr 20) • uzasadnia, że człowiek wypowiadając przed Bogiem swoje wątpliwości, nawiązuje z Nim głębszą relację • omawia, w jaki sposób stara się podtrzymywać i pogłębiać bliską relację z Chrystusem 	<p>naśladuje postawę Mojżesza we własnym życiu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, w jakich sytuacjach stara się być dobrym przykładem dla innych • uzasadnia potrzebę ciągłego wyjaśniania rodzących się wątpliwości religijnych • referuje, w jaki sposób szuka kompetentnych osób i odpowiedzi na rodzące się w nim pytania • wyjaśnia, na czym polega niebezpieczeństwo praktykowania magii i spirytyzmu • właściwie ocenia rzeczywistość, nazywając złem, a dobro dobrem • wyjaśnia, że trudności w wierze są elementem procesu rozwoju wiary i mogą stać się pomocą w pogłębieniu relacji z Bogiem • wyjaśnia proces rozwoju wiary 	
VII. Wydarzenia zbawcze (tematy 56-58)	<ul style="list-style-type: none"> • określa różnicę między pojęciami święty i błogosławiony, kanonizacja i beatyfikacja • podaje datę świąt Bożego Narodzenia i jej genezę • wskazuje teksty biblijne mówiące o Bożym Narodzeniu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia współczesnych polskich świętych i błogosławionych • wyjaśnia, że świętość osiąga się przez naśladowanie Jezusa (Mk 8,34-35) • wymienia znaki i obrzędy wigilijne • wymienia osoby, dla których może być „gwiazdą” prowadzącą do 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje życie wybranego świętego lub błogosławionego w kontekście jego pójścia za Jezusem • zna swojego patrona, patrona parafii i Polski • charakteryzuje chrześcijański wymiar świąt Bożego Narodzenia • wyjaśnia znaczenie znaków i 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady sytuacji, gdy stara się żyć duchem Ewangelii na co dzień • omawia, w jaki sposób realizuje powszechne powołanie do świętości w swoim życiu • krytycznie ocenia przejawy 	<ul style="list-style-type: none"> • w miarę możliwości i angażuje się w przygotowanie Orszaku Trzech Króli i

	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o pokłonie Mędrców (Mt 2,1-12) • wymienia znaki i osoby, które prowadzą go do Jezusa 	Jezusa	obrzędów wigilijnych <ul style="list-style-type: none"> • opisuje rolę gwiazdy w dotarciu Mędrców do Betlejem • wyjaśnia znaczenie napisu K+M+B robionego kredą na drzwiach domów (<i>Christus mansionem benedicat</i>) 	komercjalizacji świąt Bożego Narodzenia <ul style="list-style-type: none"> • określa, w jaki sposób wyraża radość i dziękczynienie Bogu za przyjście Zbawiciela • opowiada o nowej tradycji Orszaków Trzech Króli • uzasadnia, że współczesne Betlejem to każda Msza Święta 	bierze w nim udział
--	--	--------	---	--	---------------------

SEMESTR II

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. Kościół domowy	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie Kościoła domowego • wymienia praktyki religijne chrześcijanina • podaje przykłady modlitw z wczesnego dzieciństwa oraz teksty, którymi modli się obecnie • określa, że obowiązkiem rodziny jest zapewnienie troskliwej opieki, również duchowej, nad chorymi i starszymi jej członkami • wymienia okresy roku liturgicznego • wymienia święta nakazane przez Kościół i podaje ich daty • podaje, że świętowanie niedzieli jest religijnym obowiązkiem chrześcijanina • wymienia okoliczności rodzinnych spotkań 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy Kościoła domowego możliwe do realizacji we własnej rodzinie • wymienia różnice w pojmowaniu Boga przez małe dziecko i gimnazjalistę • wskazuje różnice między wychowaniem religijnym a świeckim • określa wartość i sens cierpienia • wymienia posługi (pielęgnacyjne, medyczne i duchowe) świadczone wobec osób chorych i starszych • wymienia instytucje wspierające rodzinę w wypełnianiu jej obowiązku wobec osób chorych i starszych i wie, jak się z nimi skontaktować • wymienia święta, które nie posiadają stałej daty • uzasadnia przekonanie o potrzebie świętowania dni świątecznych • wymienia elementy chrześcijańskiego świętowania niedzieli • wymienia chrześcijańskie elementy świętowania (Msza Święta, wspólna 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rodzinę chrześcijańską jako Kościół domowy • omawia przeszkody, utrudniające religijne wychowanie • charakteryzuje zmiany w modlitwie młodego człowieka • charakteryzuje sposób życia człowieka o religijnym wychowaniu • uzasadnia obowiązek opieki nad chorymi i starszymi członkami rodziny • układa modlitwę w intencji chorych • charakteryzuje poszczególne okresy liturgiczne w oparciu o KKK • interpretuje schemat roku liturgicznego • przyporządkowuje poszczególnym okresom roku liturgicznego właściwe im obrzędy liturgiczne i paraliturgiczne • uzasadnia przekonanie o potrzebie zachowania tradycji związanych z poszczególnymi okresami roku 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zadania poszczególnych członków rodziny w realizowaniu idei Kościoła domowego • charakteryzuje rozwój obrazu Boga od dzieciństwa do lat młodzieńczych • uzasadnia wartość i potrzebę chrześcijańskiego wychowania • potrafi wykonać podstawowe czynności pielęgnacyjne, udzielić pierwszej pomocy, wezwać pogotowie i kapłana • omawia, w jaki sposób troszczy się o sferę duchową osób chorych i starszych w swojej rodzinie • interpretuje wybrane teksty liturgiczne związane z poszczególnymi okresami i świętami • krytycznie ocenia przypadki 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje, w jaki sposób podejmuje starania, by realizować w swej rodzinie ideę Kościoła domowego o opowiada, jak angażuje się w działalność grup religijnych na terenie swojej parafii oraz

	<ul style="list-style-type: none"> • podaje daty najważniejszych rodzinnych uroczystości (rocznice, imieniny...) • podaje treść i godzinę wspólnego odmawiania Apelu Jasnogórskiego • wymienia modlitwy, których nauczył się w rodzinie • podaje przykłady świadczenia o Chrystusie w ramach rodziny • podaje, z jakich okazji ludzie przychodzą do kościoła • wymienia ważne wydarzenia, które przeżywał w kościele 	<p>modlitwa, obecność kapłana, rocznicowa pielgrzymka...)</p> <ul style="list-style-type: none"> • mówi (śpiewa) z pamięci Apel Jasnogórski • podaje różne określenia modlitwy • wymienia możliwości rodzinnego świadczenia o Chrystusie wobec innych ludzi • daje świadectwo uczestnictwa w Mszach Świętych zamawianych przez rodzinę, przyjaciół, sąsiadów, klasę... 	<p>liturgicznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie wybranych tekstów biblijnych wyjaśnia, że niedziela jest dla chrześcijanina dniem świętym • uzasadnia, że robienie zakupów w niedzielę jest naruszeniem Bożego przykazania • uzasadnia potrzebę wspólnego świętowania • układa plan świętowania rodzinnej uroczystości, uwzględniając jej chrześcijański charakter • omawia historię cudownego obrazu Matki Bożej Częstochowskiej • wyjaśnia znaczenie jasnogórskiego sanktuarium dla Polaków • potrafi odnaleźć na odbiorniku radiowym stację transmitującą Apel Jasnogórski • podaje przykłady rodzin, których świętość budowała się na wspólnej modlitwie • na podstawie tekstów biblijnych i nauczania Kościoła uzasadnia konieczność apostolskiego zaangażowania chrześcijańskich rodzin • interpretuje teksty biblijne, mówiące o Kościele jako „domu duchowym” • charakteryzuje rolę Kościoła i znaczenie kościoła materialnego w życiu swojej rodziny 	<p>naruszania prawa do niedzielnego odpoczynku</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje, w jaki sposób dba o chrześcijański wymiar świętowania niedzieli • w ufną modlitwę powierza Bogu swoich bliskich, szczególnie w dni, które są dla nich ważne • uzasadnia wartość modlitewnej jedności w godzinie Apelu • podaje, w jaki sposób zachęca bliskich do wspólnego odmawiania Apelu • omawia propozycje zorganizowania wspólnej modlitwy w swojej rodzinie • uzasadnia potrzebę więzi z kościołem parafialnym oraz troski o jego stan materialny i wystrój 	<p>zachęca do tego rodziców i rodzeństwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywnie włącza się w przygotowanie uroczystości i okazjonalnych imprez na terenie kościoła (dekoracje, żłóbek, Grób Pański, ołtarze na Boże Ciało, festyny itp.)
V. Ojczyzna	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czym jest i jak się wyraża patriotyzm • wymienia najważniejsze wydarzenia z historii Polski, z których możemy 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady naszych narodowych bohaterów • przedstawia motywy osobiste i polityczne przyjęcia chrztu przez Mieszka I 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wartości, dla których Polacy oddawali życie • uzasadnia religijną wartość miłości Ojczyzny • wyjaśnia znaczenie chrztu Polski dla 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje, w jaki sposób wzmacnia poczucie polskości w codziennym życiu • uzasadnia znaczenie obchodów Tysiąclecia Chrztu 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie poszukuje źródeł dla lepszego

	<p>być dumni</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje datę chrztu Mieszka I oraz imię jego żony • wymienia pierwsze biskupstwa na ziemiach polskich • prezentuje życie i działalność misyjną św. Wojciecha • podaje fakty z życia św. Stanisława i datę jego śmierci • relacjonuje wpływ męczeńskiej śmierci św. Stanisława na późniejsze zjednoczenie kraju • podaje fakty z życia św. Jadwigi Królowej • podaje przykłady nietolerancji religijnej w szesnastowiecznej Europie • wymienia różne wyznania w ówczesnej Polsce • wymienia przyczyny i skutki zawarcia unii w Brześciu w 1516 r. • omawia przyczyny i przebieg powstania machabejskiego, • podaje przykłady męczeństwa za wiarę i Ojczyznę • wymienia bohaterów, którzy uratowali Polskę i jej wiarę • podaje fakty i wydarzenia potwierdzające obecność Kościoła w życiu narodu 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje datę liturgicznej uroczystości św. Wojciecha • prezentuje postawę patriotyzmu i szacunku dla historii ojczyzny • podaje datę liturgicznego wspomnienia św. Stanisława • omawia, w jaki sposób stara się naśladować męstwo i bezkompromisowość św. Stanisława w walce ze złem • wymienia zasługi św. Jadwigi dla chrześcijaństwa • podaje datę jej wspomnienia liturgicznego • podaje, w jaki sposób wyraża troskę o rozwój swojej wiary • wymienia dokumenty dotyczące tolerancji religijnej w Polsce • wyraża szacunek względem ludzi innych wyznań • przejawia postawę tolerancji wobec wyznawców innej wiary • podaje główne fakty z życia św. Andrzeja Boboli • wymienia przyczyny prześladowania Kościoła unickiego • podaje fakty z działalności Kościoła w czasach niewoli narodowej • wymienia nazwiska księży zaangażowanych w walki narodowo-wyzwoleńcze oraz w działalność społeczno-kulturalną • wyraża szacunek wobec tych, którzy poświęcili życie, abyśmy mogli żyć w wolnym kraju • wyraża szacunek dla ludzi walczących w obronie swej wiary i ojczyzny 	<p>dalszych jej dziejów</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia doniosłość zjazdu gnieźnieńskiego • charakteryzuje konflikt pomiędzy biskupem Stanisławem a królem Bolesławem Śmiałym • wyjaśnia rozbieżności w historycznych ocenach tego konfliktu • charakteryzuje rolę królowej Jadwigi w krzewieniu wiary chrześcijańskiej • ukazuje wartość tolerancji religijnej • wyjaśnia, dlaczego Polskę w XVI-XVIII w. nazywano „azylem heretyków” • opisuje przejawy tolerancji religijnej w Polsce na przestrzeni wieków • charakteryzuje podobieństwa i różnice między Kościołem rzymskokatolickim a greckokatolickim • określa stosunek duchowieństwa polskiego do walk narodowowyzwoleńczych • charakteryzuje działalność społeczno-kulturalną Kościoła w czasach niewoli narodowej • charakteryzuje postawę kard. Wyszyńskiego wobec Ojczyzny • opisuje przykłady obecności Kościoła w dziejach narodu polskiego • charakteryzuje zasługi bł. Jana Pawła II i ks. Jerzego Popiełuszki wobec Ojczyzny • charakteryzuje wartość kultu polskich świętych dla kształtowania osobistych i narodowych postaw Polaków • uzasadnia, że przywiązanie do 	<p>Polski i zjazdu w Gnieźnie dla budowania zjednoczonej Europy</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, dlaczego św. Stanisław należy do głównych patronów Polski • podaje przykłady sytuacji, w których staje w obronie pokrzywdzonych • podaje, w jaki sposób wyraża odpowiedzialność za szerzenie wiary • charakteryzuje działania głównych postaci szerzących ideę tolerancji • określa, w jaki sposób angażuje się w poznawanie i pogłębianie swojej wiary • opisuje prześladowanie unitów na przestrzeni wieków (akcje rusyfikacyjne, dekrety carskie z 1839 r. i 1874 r., więzienie kapłanów, przymus do przechodzenia na prawosławie) • podaje, w jaki sposób troszczy się o jedność w swoim środowisku • układa modlitwę, w której dziękuje Bogu za dar wolności i przynależność do Kościoła • uzasadnia wartość męczeństwa za wiarę • wyjaśnia, dlaczego bohaterowie mogą uratować naród i jego wiarę • uzasadnia, że chrześcijanin w każdym czasie jest wezwany 	<p>zrozumienia wydarzeń sprzed tysiąca lat oraz ich znaczenia dla współczesności i referuje owoce swych poszukiwań</p> <ul style="list-style-type: none"> • włącza się w przygotowanie religijnej oprawy ważnych wydarzeń rodzinnych, szkolnych, patriotycznych • podaje, w jaki sposób angażuje się w szerzenie kultu polskich świętych
--	--	--	--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze fakty z życia bł. Jana Pawła II i ks. Jerzego Popiełuszki, wymienia chrześcijańskie tradycje dotyczące życia rodzinnego i społeczno-narodowego 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę, jaką Kościół odegrał w najnowszych dziejach Polski wyraża szacunek dla ofiary z życia złożonej za Chrystusa i rodaków określa formy kultu bł. Jana Pawła II i ks. Jerzego Popiełuszki podaje, w jaki sposób korzysta z ich orędownictwa u Boga i stara się naśladować ich cnoty podaje przykłady pielęgnowania chrześcijańskich tradycji przez Polaków w różnych okolicznościach dziejowych omawia znaczenie zwyczajów, obrzędów 	chrześcijańskich tradycji pozwoliło Polakom przetrwać najtrudniejsze doświadczenia dziejowe	<p>do dawania świadectwa</p> <ul style="list-style-type: none"> uzasadnia potrzebę duchowej więzi ze świętymi podaje, w jaki sposób dba o zachowanie w swojej rodzinie i klasie chrześcijańskich tradycji 	
VI. Moja codzienność	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie uczciwości podaje, że uczciwość jest warunkiem spokojnego sumienia definiuje pojęcia: obmowa, oszczerstwo, krzywoprzysięstwo, wiarołomstwo określa, czym są uczucia wymienia najważniejsze uczucia podaje przykłady sytuacji, w których należy wypowiedzieć słowa krytyki podaje przykłady autorytetów związanych z pełnieniem jakiejś funkcji czy roli społecznej wymienia przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia, co można stracić przez nieuczciwość kieruje się uczciwością w relacjach z innymi podaje przykłady sytuacji, w których trzeba bronić prawdy i o nią walczyć, oraz ludzi, którzy zapłacili za taką postawę cenę wolności, a nawet życia określa, w jaki sposób stara się poznać świat własnych uczuć oraz jak pracuje nad ich rozwojem określa, czym różni się krytyka od krytykanctwa wymienia uznawane przez siebie autorytety wskazuje, dla kogo (i w jakich dziedzinach) sam może być autorytetem podaje przykłady pozytywnego rozwiązywania konfliktów podaje przykłady nadużywania 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, że człowiek uczciwy cieszy się dobrą opinią i budzi zaufanie u innych wskazuje okoliczności, gdzie ceniona jest uczciwość uzasadnia, dlaczego warto być uczciwym charakteryzuje relacje międzyludzkie (w rodzinie, szkole, grupie koleżeńskej) oparte na prawdzie uzasadnia religijną i społeczną wartość mówienia prawdy i dotrzymywania danego słowa charakteryzuje zmienność nastroju i uczuć jako prawidłowość związaną z wiekiem dojrzewania uzasadnia potrzebę uświadamiania sobie i rozpoznawania przeżywanych aktualnie uczuć uzasadnia potrzebę krytycznych wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego człowiek uczciwy zasługuje na szacunek analizuje wpływ nieuczciwości na życie religijne człowieka analizuje wpływ krzywoprzysięstwa i wiarołomstwa na życie religijne człowieka uzasadnia przekonanie, że Bóg jest po stronie tych, którzy mówią prawdę i nią żyją wyjaśnia, w jaki sposób przeżywane emocje mogą wpływać na nasze relacje i podejmowane przez nas decyzje wskazuje sposoby radzenia sobie z problemem 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sytuacje, w których stara się pokojowo rozwiązywać konflikty rodzinne i koleżeńskie opowiada, w jaki sposób inspiruje rodzinę i kolegów do efektywnego zagospodarowania

	<p>konfliktów i sposoby zapobiegania im na podstawie Jk 3,13-18</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najczęstsze przyczyny konfliktów występujących w środowisku szkolnym i rodzinnym określa istotę prawdziwej wolności definiuje pojęcia: tolerancja, akceptacja, miłość chrześcijańska podaje treść Bożych przykazań odnoszących się do sfery seksualnej człowieka wymienia możliwości zagospodarowania wolnego czasu 	<p>wolności</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zwyciężania zła dobrem w codziennym życiu wymienia najczęstsze problemy młodych ludzi związane z przeżywaniem własnej seksualności wymienia cechy prawidłowego i nieprawidłowego wypoczynku 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sposób wyrażania krytycznych uwag uzasadnia konieczność uznawania określonych autorytetów charakteryzuje powody krytyki i odrzucania autorytetów wyjaśnia, na czym polega umiejętność słuchania innych uzasadnia, że do właściwego korzystania z wolności potrzebna jest odpowiedzialność wyjaśnia, czym samowola różni się od wolności omawia granice tolerancji w świetle Chrystusowej nauki o zgorszeniu i wezwań do miłości również nieprzyjaciół podaje przykłady sytuacji, gdy sprzeciwia się nietolerancji oraz tolerancji źle rozumianej uzasadnia potrzebę panowania umysłu i woli nad budzącymi się uczuciami i zmysłami, wyjaśnia, że nie wszystko, co przyjemne, jest dobre wyjaśnia znaczenie czasu wolnego i dobrej jego organizacji dla ludzkiego rozwoju 	<p>zmienności uczuć, by nie utrudniały one relacji z innymi ludźmi</p> <ul style="list-style-type: none"> zwracając innym uwagę, czyni to taktownie, z zachowaniem szacunku dla rozmówcy z uwagą wysłuchuje i przyjmuje od innych słowa krytyki formułuje kryteria uznania kogoś za autorytet podaje, w jaki sposób stara się być autorytetem dla innych podaje przykłady sytuacji, gdy odpowiedzialnie korzysta z wolności dokonyuje krytycznej oceny źle rozumianej tolerancji (akceptowanie zła, hołdowanie ludzkiej słabości czy skłonnościom do złego) uzasadnia, że wymagania chrześcijańskiej etyki seksualnej mają na celu prawidłowy rozwój człowieka, szczególnie w sferze emocjonalnej i duchowej określa, w jaki sposób podejmuje pracę nad sobą w dziedzinie opanowania pożądliwości i kontroli swoich pragnień podaje, w jaki sposób dba o dobrą organizację czasu wolnego w ciągu dnia 	<p>wolnych chwil</p>
VII.	<ul style="list-style-type: none"> omawia, co to jest pokusa podaje kryteria ważności 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia okresy i dni pokuty w ciągu roku liturgicznego i omawia sposoby 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje perykopę o kuszeniu Pana Jezusa (Łk 4,1-13) 	<ul style="list-style-type: none"> podaje, w jaki sposób przygotowuje się do 	

<p>Wydarzenia zbawcze (tematy 59-61)</p>	<p>sakramentu pokuty i pojednania oraz akty penitenta</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa, na czym polegał grzech pierworodny i wymienia jego skutki • definiuje pojęcie ewangelizacja 	<p>ich przeżywania</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia znaki i symbole liturgii paschalnej • wyjaśnia, że przez mękę, śmierć i zmartwychwstanie Pan Jezus pokonał grzech, szatana i śmierć • określa istotę nowej ewangelizacji jako pogłębienie i umocnienie osobowej relacji z Jezusem • podaje prawdę, że pierwszym „odbiorcą” nowej ewangelizacji jest rodzina 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega właściwie przeprowadzony rachunek sumienia według kryteriów jakościowych i ilościowych • wyjaśnia, na czym polega dobre przygotowanie do spowiedzi • określa, w jaki sposób wynagradza za swoje grzechy Bogu i bliźniemu • uzasadnia, że przez swoje zmartwychwstanie Chrystus pokonał grzech pierworodny, ale w naszym życiu pozostały jego skutki • charakteryzuje skutki grzechu pierworodnego w swoim życiu • wyjaśnia, że od czasów Pięćdziesiątnicy Duch Święty umacnia Kościół w dziele ewangelizacji • omawia sposoby ewangelizacji w rodzinie (wspólna modlitwa, rozważanie Bożego słowa, rozmowa na temat związku życia z wiarą, udział rodziny w praktykach religijnych) 	<p>spowiedzi rekolekcyjnej</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega post ścisły oraz kiedy i kogo obowiązuje • wyjaśnia znaczenie znaków i symboli liturgii paschalnej • omawia chrześcijańskie świętowanie Wielkanocy • określa, w jaki sposób wyraża wiarę w zmartwychwstanie Chrystusa • wyjaśnia, dlaczego odpowiedzialni za ewangelizację są wszyscy członkowie rodziny, a szczególnie rodzice • podaje przykłady okoliczności, gdy rozmawia o sprawach wiary w swojej rodzinie 	
---	---	--	--	---	--